

DIŞ EKONOMİK HABERLER

√ FINANCIAL TIMES'İN 2005 YILINA İLİŞKİN TAHMİNLERİ

Avrupa Birliği Anayasası
Çin Para Birimi
Petrol Fiyatları

Irak Seçimleri
AB İstikrar Paketi
Maden Fiyatları

Küresel Piyasalar
Japonya
Hedge Fonları

√ YENİ AMERİKA İMAJI VE AMERİKAN ÜRÜNLERİNİN TALEBİNE ETKİSİ

(F.Times'ın 30 Aralık 2004 sayısında Dan Roberts imzasıyla yayımlanan ve ABD'nin son yıllarda izlediği politikalara duyulan tepkinin Amerikan ürünlerine olan talebe yansıdığı ileri sürülen makalenin özeti)

√ AVRUPAYI BELİRLEYEN SINIRLAR DEĞİL DEĞERLERDİR. (AB Komisyonunun genişlemeden sorumlu üyesi Oli Rehn'in AB genişleme politikasının temel çerçevesini çizen önemli makalesinin tam tercümesi)

√ ALMANYA EKONOMİSİ

▪ İstihdamı Artırmaya Yönelik Reformlar Yürürlüğe Girdi.

(İşsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmak için Almanya'da yürürlüğe konulan düzenlemelere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler)

▪ Almanya Tekrar Sahnede (Gerhard Schröder)

(Almanya Başbakanı Gerhard Schröder'in, 30 Aralık 2004 tarihli Wall Steet Journal gazetesinde yayımlanan ve genel olarak Alman ekonomisi ile ilgili parlak bir tablo çizerken dolardaki düşüşün potansiyel bir tehdit oluşturduğuna dikkat çeken makalesinin özeti)

▪ Son Yayımlanan Veriler Almanya'da İşsizliğin Arttığını Gösteriyor

√ KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ İSTEDİĞİ OLDU.

(Uluslararası Borsa Düzenleyicileri Organizasyonu'nun son düzenlemesinin kredi derecelendirme kuruluşlarının talepleri doğrultusunda gerçekleştiğine ilişkin haberin özeti)

√ MUHASEBE FİRMALARI ARASINDA BİLGİ SAVAŞI.

(İtalyan gıda devi Parmalat'a ilişkin yolsuzluk skandalı ile gündeme gelen Deloitte ve Grand Thornton muhasebe firmaları arasındaki gerginliğe ilişkin haberin kısa özeti)

√ MUHASEBE FİRMALARI ABD HÜKÜMETİNDEN DESTEK BEKLİYOR

(Son dönemde sıklıkla ihmal davalarına maruz kalan muhasebe denetim firmalarının konuya ilişkin olarak ABD'li hukukçulardan destek talebine ilişkin haberin özeti)

FINANCIAL TIMES'IN 2005 TAHMİNLERİ

Financial Times gazetesi, 31 Aralık-1 Ocak tarihli sayısında 2005 yılına ilişkin olarak yazarlarının tahminlerini içeren bir yazı yayımladı. 2005 yılı ile ilgili tahminlere geçmeden önce 2004 yılı için neler tahmin edildiği kısaca açıklanıyor.

Financial Times gazetesi yazarları, 2004 yılında Irak'ın geçici hükümet ile bağımsızlığını kazanacağı, Çin'in para biriminin dolara endeksli kalmaya devam edeceği ve buna bağlı olarak para politikasının istikrarına ilişkin problemler yaşayacağı, ABD Başkanlığına George W.Bush'un yeniden seçileceği gibi tahminlerde bulunmuşlardı.

2005 Tahminleri:

Avrupa Birliği Anayasası:

Avrupa Birliği Anayasası, Birliğe üye ülke liderleri tarafından onaylanmış olmakla birlikte birtakım engellere maruz kalacak. 25 Üyenin 10'u anayasa için ülkelerinde referanduma gidileceği açıklamasını yaptı. Her ne kadar kamuoyu yoklamaları İngiltere hariç genellikle olumlu sonuç verse de Danimarka, Fransa ve Hollanda'dan da "hayır" oyu çıkması muhtemel. Çek Cumhuriyetinde de Anayasanın Parlamento tarafından onaylanması problemlidir.

Fransa'da Sosyalist Partinin Anayasayı desteklemesinin ardından "evet" çıkması ihtimali daha yüksek olmakla birlikte Türkiye'nin Birliğe üye olma ihtimali "hayır" oylarının artmasına neden olacaktır. Avrupa Birliği'ne olan kamuoyu desteğinin giderek azaldığı Hollanda için de aynı durum sözkonusu. Ancak her iki ülkede "evet" oyu çıkma olasılığı yok değil. Bu durumda Anayasayı reddetme ihtimali yüksek olan tek ülke İngiltere olacaktır.

Quentin Peel

Irak Seçimleri:

30 Ocak'ta yapılacak seçimlerle Iraklılar yeni bir meclis seçecekler. Bu meclis hem yeni bir anayasa hazırlayacak hem de genel seçimlere kadar geçici bir hükümet belirleyecek. Ülkenin bazı bölgelerinde seçimleri tehlikeye atacak çatışmalar çıkması muhtemel.

David Gardner

Küresel Piyasalar:

ABD ve Japon ekonomileri geçtiğimiz yıla hızlı bir başlangıç yapmışlardı. ABD'nin mali dengesizliklerinin giderilmesi çabalarının küresel ekonomideki büyümenin hisse senetlerinin değerlerini yukarıya çekmesine engel olması ihtimali endişe yaratmaktaydı. FED'in sıkı para politikasını aşamalı olarak uygulamaya koyması ve doların değer kaybı, piyasalar üzerinde beklenen endişeye yol açmadı.

Bu yıl itibarıyla bakıldığında, ABD faiz oranları hala doğal düzeyinin altında olmakla birlikte hem ABD ekonomisi hem de dünya ekonomisi yavaş da olsa büyümeye devam ediyor. ABD hanehalkları borçlanmaya ve borçlanma arttıkça mali kurumlar, spekülasyon yapmaya devam edecekler. Ancak şirket kazançları azalırken küresel piyasalarda, başlangıçta değer kazanan hisse senetleri yılı düşük değerle kapatacaklar.

John Plender

Çin'in Para Birimi:

2005 yılında renminbinin değerinin yükseltilmesi konusunda Çin'e yapılan baskılar artacak. Ancak böyle bir kararın maliyetinin faydasından fazla olacağına inanan Çinli yetkililer bu baskılara direnecekler.

Çin açısından renminbinin dolara bağlı kalmasının birtakım sıkıntıları var: Ekonomi aşırı ısınırken döviz rezervleri 500 milyar dolara (367 milyar euro) ulaştı. Bununla birlikte yetkililer bu sıkıntıların giderilebileceği inancındalar. Şöyle ki ABD faiz oranlarının Çin'deki oranlara çok yakın olması, rezerv bulundurma maliyetlerini sınırlıyor. Ayrıca bankaların ödünç verme işlemleri üzerindeki idari kontroller oldukça etkin.

Dahası, küçük bir kur ayarlaması küçük bir etki yaratabilirken yapılacak daha büyük bir ayarlama rekabete zarar verebilir ve ekonomiyi deflasyona götürebilir. Sabit kur sisteminin terk edilmesi ekonominin parasal dayanağının ortadan kaldırılması anlamına gelecektir. Faiz oranında yapılacak bir ayarlama da zaten hassas olan mali sisteme zarar verebilir.

Sabit kur sisteminin en iyi alternatifinin ne olacağı belirsizdir. **Sonuç olarak Çin, karşılaşılabileceği daha büyük sıkıntılardan kaçınmak için sabit kur sisteminin maliyetlerine katlanmaya devam edecektir.**

Martin Wolf

AB İstikrar Pakti

Avrupa Komisyonu, geçtiğimiz günlerde euro alanının işlevini kaybetmeye başlayan mali politika çerçevesine reform getiren bir teklif hazırladı. Teklifin detaylarına ilişkin hala birtakım anlaşmazlık noktaları olmakla birlikte istikrar ve büyüme paktının değiştirilmesi gereği üzerinde genel bir anlaşma sağlanmış durumda.

Ancak Maasticht Anlaşmasının katı kuralları devam ettiği sürece istikrar ve büyüme paktında yapılacak reformların ulusal mali politikalar üzerinde beklenen etkiyi yapması mümkün değil. Avrupa mali politikasının iki temel hedefi; yüzde 3 olan yıllık bütçe açığının GSYİH'ya oranı ve yüzde 60 olan borç/GSYİH oranı. Bu iki hedefin birbiri ile uyumlu olarak gerçekleştirilebilmesi için euro alanının yıllık yüzde 5 büyümesi gerekiyor (ki bu oran halihazırdaki büyüme oranının bir hayli üstünde). Bütçe açığına ilişkin yüzde 3 kuralı kısa vade için fazla sıkı olup uzun vade içinse fazla gevşektir.

Komisyonun teklifinde borç ve uzun dönem istikrarına daha fazla önem veriliyor ve paktın uygulanmasında ülkelerin içinde bulunduğu durumlar daha fazla dikkate alınıyor. Paktın esnekleştirilmesi iyi bir fikir olabilir ancak uygulamada çok fazla şeyin değişmesi mümkün görünmüyor.

Wolfgang Münchau

Japonya Deflasyondan Kaçabilecek mi?

Yılın ilk birkaç ayında Japonya, deflasyondan kurtulmak için çabaladıkça enflasyonla karşı karşıya kalacak, ancak yılın bütünü için enflasyona yol açacak bir fiyat hareketi beklenmiyor. Geçtiğimiz aylarda ekonomide olumlu gelişmeler olmakla birlikte büyüme yavaşladı. Dolarda devam eden değer kaybı 2004 yılında Japon ekonomisindeki iyileşmeyi sağlayan ihracat için bir tehdit oluşturuyor. 2004 yılında artan şirket karları, ücretlere yansımada. Bunun sonucu

olarak tüketici talebi zayıf kaldı. Bunun yanısıra vergi artışları gibi politika hataları nedeni ile Japonya’da 2005 yılında fiyatlarda bir artış olması mümkün görünmüyor.

John Ridding

Petrol Fiyatları:

Petrol fiyatının 2005 yılını varili 50 dolarlık fiyatın üzerinde kapatması beklenmiyor. 2003-2004 döneminde Çin’in sürekli artan petrol talebi nedeniyle 30 yıldır ilk kez petrol talebindeki artış dünya ekonomisindeki büyüme ile aynı orana ulaşmıştı. Ancak bu yıl talep artışı normal seyri olan dünya ekonomisinin büyümesinden daha az artma trendine girme eğiliminde. Çin’in ekonomik büyümesinin 2005 yılında hız keseceği tahmin ediliyor. Ayrıca yüksek petrol fiyatlarının yeni petrol alanlarına yatırım yapılmasını teşvik etmesi, Irak, Venezuela, Nijerya ve Rusya’da yaşanan üretim problemlerini bir miktar telafi edecektir. Petrol fiyatlarını tekrar 50 doların üzerine çıkarabilecek tek şey ABD’nin İran’ın nükleer tesislerine saldırması veya Suudi Arabistan’da devrim gibi nedenlerle ortaya çıkabilecek bir Orta Doğu krizi olacaktır.

David Buchan

Maden Fiyatları:

Maden fiyatları her zaman değişken olmuştur. Baz metal fiyatlarında iki yıl, altın fiyatlarında üç yıldır süren artışların ardından metal fiyatlarının zirveye yaklaştığını ileri sürmek yanlış olmaz. Ancak bu fiyatların 2005’te yüksek kalmasını sağlayacak birçok faktör var. Baz metal üretimindeki artışa rağmen Çin’in ham metal talebinin yüksek kalması nedeniyle fiyatların orta vadede en yüksek düzeyde kalması bekleniyor.

Kevin Morrison

Hedge Fonları:

Hedge fonlar, 2005 yılında da cazip bir yatırım aracı olmaya devam edecek. 2004 ‘de bir miktar hayal kırıklığı yaşanmış olmakla birlikte birçok sektörde kazanç kaybı gözlenmedi. Emeklilik fonları ve öz varlık kazançları 2000-2003 yılları arasında düşük olmakla birlikte hedge fonlara ilişkin kazanç beklentileri bu fonları çekici kılmaya devam ediyor. Ancak yatırımcıların bu sektöre tekrar dönmesi bir miktar zaman alacaktır. Sadece emeklilik fonları değil yatırım danışmanlarının bu fonlara yönelmelerinin sağlanması gerekiyor. Şimdi başlamış olan bu sürecin ani bir olumsuz gelişme haberi patlak vermedikçe kısa zamanda durdurulması mümkün görünmüyor.

Philip Coggan

YENİ AMERİKA İMAJI VE AMERİKAN ÜRÜNLERİNİN TALEBİNE ETKİSİ

F.Times’in 30 Aralık 2004 sayısında Dan Roberts imzasıyla yayımlanan yorum yazısında ABD’nin son yıllarda izlediği politikalara duyulan tepkinin Amerikan ürünlerine olan talebe yansıdığı ileri sürülmektedir.

Dan Roberts

Harvard’lı Akademisyen Joseph Nye, ABD’nin dünya üzerindeki dolaylı etkisini anlatmak için “soft power-yumuşak güç-” terimini kullanmıştı. ABD’nin bu etkisine en güzel örnek olarak dünyanın çeşitli ülkelerinde ailelerin yemek alışkanlıklarının hızla Amerikan tarzı beslenmeye kayması ve büyük Amerikan fast food firmalarının (Mc Donalds, Burger King, vs) dünyanın her köşesine yayılması gösteriliyor.

Interbrand'ın bir araştırmasına göre en çok ilgi gören 100 adet küresel markanın 64'ü Amerikan ürünlerinden oluşuyor. Yarım asırdan fazla bir zamandır ABD markaları dünya genelinde tüketicileri cezbediyor.

Ancak Joseph Nye, ABD markalarına karşı son dönemde artan bir tepki oluştuğu inancında. Bunun en önemli nedeni de ABD'nin dünya çapında sahip olduğu gücü kullanırken uyguladığı politika. Özellikle ABD'nin Irakta gerçekleştirdiği insan hakları ihlalleri üzerine insanlar tepkilerini Amerikan ürünlerini almaktan vazgeçerek göstermeye çalışıyorlar. Yani ABD politikalarının dünya çapında eleştirilmesinin maliyetini Amerikan şirketleri ödüyorlar. DDB Worldwide adlı Amerikan şirketinin Başkanı Keith Richard, yabancıların ABD yönetimine olan kızgınlıklarını Amerikan ürünlerine yönelttiklerini kaydediyor. Bu kızgınlıktan en büyük zararı ise Mc Donalds görüyor. Çünkü hem Mc Donalds ismi Amerika ile özdeşleşmiş durumda hem de zincirin dünyanın her yerinde sabit yatırımları mevcut.

Politika ile markalar arasındaki bağlantının anlaşılması nedeniyle Amerika çapında çeşitli şirketler ve düşünce kuruluşları Amerikan firmalarını daha iyi "dünya vatandaşı" haline getirmenin yollarını arıyorlar. Bu çerçevede Mc Donalds, PepsiCo gibi şirketler dünya genelinde "çirkin Amerika" imajını değiştirmeye yönelik girişimlere dahil oluyorlar.

Politika ile tüketici davranışları arasındaki ilişkinin en güçlü kanıtı bağımsız araştırma şirketi Global Market Insite (GMI) tarafından yapılan bir ankette ortaya çıkıyor. Şirket 2004 yılı boyunca sekiz ülkeden 8000 tüketiciyi kapsayan bir araştırma yaptı. Aralık ayında araştırmaya katılan Avrupalı ve Kanadalıların beşte biri Amerikan dış politikasına duydukları tepkinin Amerikan ürünleri almaktan vazgeçmelerine neden olduğunu bildirdi.

İngiliz medya grubu WPP'nin bir parçası olan Research International şirketinin yaptığı araştırma ise daha ilginç sonuçlar ortaya koymakta. Şirketin 2003 yılında Latin Amerika'da yaptığı araştırma sonuçları tüketicilerin ABD'den nefret etse bile Amerikan mallarını almaya devam ettiği fikrini desteklemekteydi. Ancak aynı çalışmanın bu yıl tekrarı yapıldığında başta Şili, Arjantin, Brezilya ve Meksika olmak üzere özellikle genç insanların Amerikan mallarına daha olumsuz yaklaştığı ortaya çıktı.

Ancak bu tepkiden her Amerikan markası aynı şekilde etkilenmiyor. Kodak, Kleenex, Visa ve Gillette gibi markaların yanısıra Microsoft, Amerikan firması olmanın dezavantajından etkilenmiyor. Aynı şekilde teknoloji firmaları da bu olumsuz havanın dışında yer alıyorlar.

Bunların haricinde Amerikan firmalarına ilişkin kamuoyu tepkisinin yarattığı ekonomik problemler ciddi boyutlara ulaşmış durumda. Karının yüzde 80'ini Kuzey Amerika dışında elde eden Coca Cola, 2004 yılının üçüncü çeyreğinde Almanya'da bir önceki yıla göre yüzde 16 daha az satış yaptı. Mc Donalds, Almanya'da satışlarının düşmesini Avrupa genelinde büyümenin yavaşlamasına bağlarken Altria üçüncü çeyrekte Fransa'da yüzde 24.5, Almanya'da yüzde 18.7 daha az Marlboro sattı. Bu örneklerde satışlardaki düşüşün ardında başka faktörler de vardı. Örneği Marlboro, vergi politikalarındaki değişikliklerin tüketicilerin daha ucuz ürünlere kaymasına neden olduğunu iddia ediyor. Coke ise Almanya'da şişelemeye ilişkin yasaların satışlarında düşüşe yol açtığını söylüyor.

Bu arada Unilever ve Nestle gibi Avrupalı firmaların da zayıf talebe bağlı problemler yaşaması Avrupa'da yaşananları sadece Anti-Amerikanizm olarak açıklamayı güç kılıyor. Harvard İşletme Bölümünden Profesör John Quelch, politika ve tüketici davranışı arasında

ilişki olduğu fikrine sıcak bakmıyor ve ekonomik gerileme dönemlerinde küresel markalar açısından karlılığın azaldığını, bu dönemlerde tüketicilerin yüksek fiyat ödememek için yerel markalara yöneldiğini ileri sürüyor.

Fakat Amerikan markalarının gözden düşmesinden çıkar sağlayan sadece ucuz ürünler değil. İsviçre özel bankaları, Orta Doğu, Fransa ve Almanya'da Citigroup gibi Amerikalı rakiplerinin müşterilerinin kendilerine yöneldiğini iddia ediyorlar. Amerikan havayolu şirketlerine yönelik terörist saldırı endişeleri, yabancı havayolu şirketlerinin kazançlarını artırıyor. Aynı endişelerle yabancı öğrencilerin ABD yerine İngiltere ve Kanada'daki üniversitelere yönelmesi de Amerika'nın "yumuşak gücünü" zedeliyor. Amerika dışındaki Amerikan otelleri de terörist saldırılara hedef olma endişesi ile müşteri kaybediyor.

"Brand America" kitabının yazarı Simon Anholt, Amerika'ya olan sevginin tamamen ortadan kalkmadığını, sadece artık sorgulanabilir bir sevgi olduğunu ifade ediyor.

ABD Markaları Asya'da da Eskisi Gibi Rağbet Görmüyor:

Garry Silverman

ABD markaları, Asya'da da talep kaybına uğrarken bu kaybın nedeni ABD'nin uyguladığı politikalardan farklı. Asyalılar, kendi kültürlerini yansıtmaları nedeniyle diğer Asya ülkelerinin ürünlerine yöneliyorlar. Asyalı tüketiciler için güven çok önemli bir unsur ve Asya markalarında tüketiciler bu güveni bulabiliyorlar.

Asya'da Amerikan markaları, daha çok küresel ürünler olarak biliniyor. Örneğin Çin, Hindistan, Kore, Endonezya ve Filipinleri kapsayan bir araştırmaya katılanların yüzde 49'u Coca Cola'yı küresel bir marka olarak görürken sadece yüzde 31'i Amerikan markası olarak, yüzde 15 ise yerel marka olarak tanımladı.

Financial Times, 30 Aralık

AVRUPAYI BELİRLEYEN SINIRLAR DEĞİL DEĞERLERDİR

F.Times'mın 4 Ocak tarihli sayısında Avrupa Birliği Komisyonunun genişlemeden sorumlu üyesi **Oli Rehn**-tarafından AB'nin genişleme politikasını konu alan bir yazı yayımlandı. AB'nin temel harcı niteliğindeki ilkelere ve genişlemeye ilişkin ölçütlere vurgunun yapıldığı yazının önemine binaen birebir tercümesi aşağıda sunulmaktadır.

Avrupa Birliği, 2004 yılının sonunda genişleme yönünde oldukça büyük bir adım attı. Bulgaristan ve Romanya ile katılım müzakerelerini tamamladı. Böylece bu iki ülke 2007 yılında hazır olduklarında Birliğe katılacaklar. Ve bu yılın ilerleyen aylarında Birlik Hırvatistan ve Türkiye ile üyelik müzakerelerini başlatacak.

Genişleme, Birliğin en başarılı politikalarından birisi ve güçlü bir dış politika aracıdır. Avrupa Birliği, oluşturduğu barış ve demokrasi alanını aşamalı olarak Avrupa kıtasını kapsayacak şekilde genişletmektedir. Geçtiğimiz Mayıs ayında 10 yeni üyenin katılımının ardından Avrupa Birliği Atlantik'ten Karpat Dağlarına, Kuzey Laponya'dan Doğu Akdeniz'deki Levant kıyılarına kadar genişlemiştir.

Bu büyük genişleme dalgasının ardından AB durumunu gözden geçirmek zorundadır. Avrupa vatandaşlarının desteğinin sürmesi ve Birliğin yönlendirici olma kapasitesinin devamı açısından yeni genişlemelerin aşamalı olması ve dikkatlice yönetilmesi gerekiyor. Ancak AB kapılarını tamamen kapatamaz. O halde genişleme politikamızı hangi ilkeler yönlendirmeli ?

Sık sık Avrupa'nın sınırlarının nerede bittiği sorusuna maruz kalmaktayım. Cevabım **Avrupa haritasının Avrupalıların zihninde şekillendiğidir**. Coğrafya, çerçeveyi oluşturur. Ancak Avrupa'nın sınırlarını asıl belirleyen değerlerdir. Genişleme, temeli özgürlük, dayanışma, hoşgörü, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü olan Avrupa değerleri alanının genişletilmesidir.

AB Anlaşması, “her Avrupa ülkesinin üyelik için başvurabileceğini” hükme bağlıyor. Geçen yıl imzalanmış olan ancak onaylanmayı bekleyen yeni anayasal andlaşmaya göre “Birlik, değerlerine saygı duyan ve birlikte bu değerleri yüceltmeye kararlı her Avrupa devletine açıktır.” Ancak katılım için belirlenmiş olan koşullar anlaşma hükümlerinin ötesine geçmektedir. Bir ülkenin Avrupa kamuoyu tarafından kabul görmesi için dört ana kriteri karşılaması gerekiyor.

İlk olarak ülkenin kendi halkının katılım isteğine göre ölçülen bir “Avrupalılık istidadı” olmalıdır. Türk halkı bu istidada sahip görünmektedir. Ancak Norveç, bugün itibariyle diğer kriterlerin tümünü karşılarken Norveç halkı bu istidada sahip görünmüyor. Katılım, uzun yıllara yayılacak ortak çabayı gerektiriyor. Bu nedenle siyasi liderler halklarının bu girişimi geniş ölçüde desteklemesini sağlamalıdır. AB'ye katılım ülkeyi katılacak ülkeyi değiştirir. Katılımcı ülke, ulusal mevzuatını ve kurumlarını etkileyecek daha büyük bir topluluğun parçası haline gelmektedir. Sadece elit kesimin katılım kararını desteklemesi bu kararı meşru kılmaya yetmez. Kararın, tüm vatandaşlar tarafından desteklenmesi şarttır.

İkinci olarak, her bir üye adayı Avrupa değerlerine saygı duymalı ve en önemlisi de bu değerlerle birlikte yaşayabilme kabiliyetine sahip olmalı. Bu kural özellikle yaşamın tüm alanlarında hukukun üstünlüğü ile ilgilidir –ve Türkiye'nin katılımı konusunda nihai sınav bu alandadır-.

Bununla aynı öneme sahip bir diğer konu da ülkelerin politika yetkilerini ve etki alanlarını AB içinde faaliyet gösterecek şekilde Birliğe terk etmeleridir. **Savaş sonrası Avrupa için en büyük başarı, “güçlü haklıdır (might is right)” prensibinin artık belirleyici olmaktan çıkmasıdır**. AB Diplomatı Robert Cooper'in de haklı olarak belirttiği gibi AB, kendi içinde güç dengelerine dayalı modern dünya anlayışından hukukun üstünlüğüne dayalı postmodern dünya anlayışına kaydı. Bu anlamda AB postmodern bir kişiliktir:. Dünya üzerindeki güçlerini artırmak için egemenliklerini terk etmeyi ve ortak kurallara uymayı kabul eden devletlerden oluşan bir topluluk Bu Avrupa değerleri, Halen Rusya'da hakim olan kafa yapılarını değiştirmeye yönelik etkiden farklıdır.

Üçüncü olarak, AB'nin bir hukuk topluluğu olması nedeniyle tüm üyeler üyeliğin sadece avantajlarından yararlanmanın dışında getireceği yükleri de kaldırabilmelidirler. Potansiyel üyeler, AB kurallarını en iyi şekilde uygulayabilecek idari kapasiteye ve politik niyete sahip olduklarını göstermek durumundadırlar.

Genişlemeden Sorumlu Komisyon Üyesi olarak önceliklerimden birisi, katılım için bekleyen tüm ülkelerin –Bulgaristan ve Romanya başta olmak üzere- katılım müzakereleri esnasında ileri sürdükleri taahhütleri samimi olarak gerçekleştirebilmelerini sağlamaktır. Üyeliğin

gerekliliklerini yerine getiremeyecek bir ülkeyi kabul etmenin Birliğe de yeni üye ülkeye de bir faydası olmayacaktır.

Dördüncü ve çoğunlukla ihmal edilen koşul ise “Birliğin Avrupa entegrasyonu ivmesini sürdürebilme kapasitesidir.” Durağanlık, genişleme için ödenecek fazlasıyla yüksek bir bedeldir. Bizi mutlu eden bir husus şudur ki tarih, Avrupa’nın aynı anda hem genişleyip hem de derinleşebileceğini kanıtlamıştır. Geçtiğimiz 15 yılda üyelerin sayısı iki katından fazla artmıştır ve Birlik daha derin politik ve ekonomik entegrasyona yönelik büyük adımlar atmıştır: Kişilerin serbest dolaşımı alanı Schengen, ekonomik ve parasal birlik ve Avrupa dış, güvenlik ve savunma politikasının güçlendirilmesi, bu adımlara örnek teşkil etmektedir.

Genişleme, AB’nin komşuları ile ilişki konusundaki tek politikası değildir. Avrupa komşu ülke politikası çerçevesinde Ukrayna’nın demokrasi arayışını desteklemekteyiz. Bunun da serbest ticaret, politik diyalog ve insan ilişkileri gibi AB ile daha yakın entegrasyon için gerekli konularda ilerleme sağlayacağına inanıyoruz. Batı Balkanlardaki ülkeler için –ki bu ülkeler genellikle kurumsallaşma sıkıntıları içinde olan zayıf ülkelerdir- AB üyeliği ihtimali içeren bir istikrar ve işbirliği süreci oluşturduk.

Her ne kadar Avrupa’nın sınırları fiziksel olarak çok zihinsel olarak belirlense de Avrupa değerlerinin yayılması sözkonusu olduğunda coğrafya hala önemlidir. Hedefim 2009 yılında AB’nin 27 üyesi olması, yarım düzine kadar Batı Balkan ülkesinin AB yolunda olması ve Türkiye’nin kapsamlı reformlarla AB yolunda ilerlemeye devam etmesidir. Eğer bu ülkeler AB değerlerini tam olarak benimseyebilirlerse Avrupa’da barış ve refahı daha da güvende olacaktır.

Financial Times, 4 Ocak

ALMANYA TEKRAR SAHNEDE

Gerhard Schröder, Almanya Başbakanı

2005 yılı başı itibariyle yürürlüğe giren köklü reformlar gerek Almanya’da gerekse dünya genelinde gündem oluştururken Almanya Başbakanı Gerhard Schröder, 30 Aralık 2004 tarihli Wall Street Journal gazetesinde yayımlanan makalesinde genel olarak Alman ekonomisi ile ilgili parlak bir tablo çizerken dolardaki düşüşün potansiyel bir tehdit oluşturduğuna dikkat çekmektedir. Geçmişte yaşanan durgunluk döneminin atlatıldığını ve Almanya’nın uluslararası piyasalarda rekabet gücünü yükselttiğini kaydeden Schröder, Dünya çapında Alman ürünlerine yönelik talebin daha önce hiç görülmemiş düzeylere çıktığının altını çiziyor. Aşağıda sözkonusu yazının bir özeti verilmektedir.

Gerhard Schröder, her ne kadar 2004 yılına ilişkin veriler henüz kesinlik kazanmamış olsa da tüm göstergelerin Almanya’nın hala ihracatta dünya lideri olduğunu gözler önüne serdiğini kaydederken gündem 2010’un kararlılıkla uygulanmasının gelecek dönemlerin ekonomik büyümesine temel teşkil ettiğini belirtiyor.

Almanya Başbakanı, gündem 2010 reformlarının daha dinamik ve güçlü bir Almanya yaratacağı inancında. Bu çerçevede istihdam piyasasının yeni gerçekleri dikkate alacak şekilde reforma tabi tutulduğunu, aynı şekilde sağlık ve emeklilik sistemlerinde yapılan reformların da başarıyla uygulanmakta olduğunu kaydediyor.

Schröder’in verdiği bilgiye göre vergi reformunun 1 Ocak itibariyle yürürlüğe giren son aşaması, mükelleflerin yükünü yaklaşık 7 milyar euro daha azaltırken aynı zamanda iç talebi

de güçlendirecek. Bu arada en düşük ve en yüksek vergi oranlarında rekor düzeylerde indirim öngörülmektedir.

Çalışma hayatına ilişkin reformlar çerçevesinde karar alma mekanizmalarında çalışanlara daha fazla söz hakkı tanınmasının sosyal reformların önemli bir parçası olduğunu kaydeden Schröder, sosyal güvenlik sistemlerinde ve iş dünyasının yeniden yapılanması konusunda yapılan reformların Almanya'nın küresel piyasalardaki rekabet gücü açısından hayati önem taşıdığını ileri sürüyor.

Schröder, makalesinde tüm bu reformların yanısıra Almanya'nın teknolojik önderliğini sürdürmesinin de gelecek açısından büyük önem taşıdığını, bu çerçevede en önemli önceliklerinin eğitime yatırım olduğunu kaydediyor. 1988 yılından itibaren Federal Hükümetin eğitime yaptığı harcamalar 10 milyar euro artmış durumda.

Başbakan, toplumun ve ekonominin modernize edilmesinin daha fazla büyüme ve istihdamdan geçtiğini ileri sürüyor. Ekonominin bütün olarak doğru yolda olduğunu, yatırımın ve iş dünyasında geleceğe ilişkin olumlu beklentilerin arttığını açıklayan Gerhard Schröder, her ne kadar Almanya'ya ilişkin ekonomik veriler olumlu bir görünüm sergilese de sürekli değişen petrol fiyatları ve doların devam eden değer kaybının endişe verici olduğunu kaydediyor.

Almanya'nın refah düzeyinin büyük ölçüde dış ticarete bağlı olduğunu belirten Schröder, bu nedenle Avrupa ve dünya ekonomisinin sürdürülebilir büyüme trendine girebilmesi için Federal hükümetin halen devam etmekte olan DTÖ ticaret görüşmelerinin başarıya ulaşması için elinden geleni yapmaya devam edeceğini ileri sürüyor.

Makalesinde Avrupa Birliğine de değinen Schröder, 450 milyonun üzerinde nüfusu ile iç pazarın sürdürülebilir büyüme için büyük bir imkan olduğunu ve bu potansiyeli daha da etkin hale getirmek üzere Lizbon stratejisinin uygulanmasını hızlandırmak için Federal hükümetin AB'ye sunduğu "İç Pazar İçin Yedi İmkan" girişiminden bahsediyor. Schröder, genişlemenin Almanya iş dünyası için yeni pazarlar sağladığına, bu çerçevede Türkiye ile üyelik müzakerelerine başlanması kararının da pozitif etki yaratacağına inanıyor. Schröder'e göre Almanya'nın en önemli ticaret ortağı olan Türkiye dinamik bir ekonomi olup katılım sürecinde yapılacak reformlarla daha da dinamik hale gelecektir.

The Wall Street Journal, 30 Aralık

ALMANYA'NIN İSTİHDAMI ARTTIRMAYA YÖNELİK REFORMLARI YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.

Almanya'nın ikinci dünya savaşından beri istihdam konusunda gerçekleştirdiği en büyük ekonomik reformları, yeni yıl ile birlikte yürürlükte. Ancak reformların zamanlaması ile ilgili çeşitli eleştiriler gündemde. Şöyle ki sözkonusu reformlar, dünyanın üçüncü büyük ulusal ekonomisi olan Almanya'nın işsizlik probleminin en yüksek düzeylere ulaştığı döneme denk geliyor.

1 Ocak tarihi itibarıyla yürürlüğe giren reformlar, uzun süreli işsizlere yapılan yardımları, önemli oranda düşürüyor.. Almanya'nın **Hartz IV*** adı verilen yeni reformları, temelde işsizlerin iş bulmaya teşvik edilmesi esasına dayanıyor. Bu çerçevede işsizlere yapılan sosyal

---

* Hartz IV Kanunları, adını kanun teklifini yapan Volkswagen AG Başkanından almıştır.

yardımlar bütünüyle gözden geçirilmekte ve çoğu durumda da önemli oranda azaltılmaktadır. Almanya'nın bu girişimi Avrupa'nın diğer ülkelerinde de merak ve ilgi ile takip ediliyor. Reformların başarıya ulaşması halinde diğer Avrupa ülkeleri de Almanya'yı izleyebilir. Hartz IV kuralları, beraberinde bir yıl sonra yürürlüğe girecek bir kanunu da getiriyor. Bu kanun da 55 yaşın altındakilere yapılan tam işsizlik yardımının süresini bir yıla indirirken 55 ve üzerinelere yapılan yardımı da 18 aya indiriyor. Bu yardımların süresi Fransa ve İngiltere'de iki yıl iken ABD'de yaklaşık altı ay.

Reformların vatandaş üzerindeki ilk etkisi kuşkusuz sarsıcı olacaktır. Almanya'da işsizlik yardımı alması gerekenlerin sayısının iki katına çıkması ile birlikte yardımlar azalıyor. Almanya için halen Avrupa ortalamasının üzerinde olan işsizlik oranı önümüzdeki aylarda en az yüzde 12 daha artacak. Almanya'nın büyük şirketleri, önümüzdeki aylarda büyük oranda işten çıkarmalar olacağı açıklamasını yapıyorlar. Alman ekonomik araştırma kurumu Ifo'nun yaptığı bir araştırmaya göre 2005 yılında Alman şirketlerinin yüzde 34'ü işçi çıkarmayı planlıyor.

İşsizlik problemi, vatandaşların Almanya'nın büyük bir heyecanla açıkladığı reform programına tepkiyle yaklaşmasına neden oluyor. Hükümet üyeleri de, reformların bu kadar yoğun bir tepkiye maruz kalmasını beklemediklerini itiraf ediyorlar. Ekonomi Bakanı, işsizlik probleminin 2010 yılına kadar çözüme kavuşturulacağını iddia etse de ekonomistler bu görüşü gerçekçi bulmuyorlar.

Reform çerçevesinde yapılan kanuni düzenlemelerin hedefi, ekonomiyi canlandırmaktır. Geçtiğimiz yılın başlarında ekonomik iyileşmenin hızlanmakta olduğunu gören politikacılar işsizlik yardımlarının kesilmesinin sayıları dört milyondan fazla olan işsizleri daha zor olan işleri kabul etmeye teşvik edeceğine ve ekonomide verimliliği artıracığına inanıyorlardı. Ancak işsizlik yardımlarının kesilmesi Almanların ileride işlerini kaybetme korkusuyla daha fazla tasarruf etmesine yol açacaktır. Bu da hükümetin iç taleple ilgili beklentilerine de gölge düşürüyor.

Avrupa genelinde rekabet gücünün zayıflaması ciddi bir problem teşkil ediyor. Halen Avrupa'da verimlilik ABD'nin gerisinde kalırken ekonomisini modernize eden Çin'in de tehdidi altında. Kıtanın çalışabilir nüfusu hızla azalırken yaşanan nüfusun getirdiği problemler, ekonomi için ayrı bir yük oluşturuyor. Bu nedenle Almanya'nın reformlarının nasıl bir sonuç getireceği tüm Avrupa ülkeleri tarafından dikkatle izlenmekte.

Hartz IV kanunları, Alman hükümetinin son yıllardaki en büyük reform hareketi. Reformların sadece ekonomik değil politik sonuçlar da yaratması bekleniyor. Başbakan Gerhard Schröder'in 2006 seçimlerindeki zaferi büyük ölçüde bu reformların başarısına bağlı. Ancak reformlar, kamuoyunda "acı reçete" olarak isimlendiriliyor. Ancak hükümet, uzun vadede reformların beklenen olumlu sonuçları doğuracağı konusunda ısrarlı

Financial Times, The Wall Street Journal, 31 Aralık

Son Yayınlanan Veriler Almanya'da İşsizliğin Arttığını Gösteriyor.

Dün (4 Ocak) açıklanan istatistiklere göre Almanya'da işsizlik oranı geçtiğimiz ay hızlı bir artış gösterdi. Açıklanan veriler, ülkenin işsiz sayısının bu yıl 5 milyona ulaşarak rekor kıracağı yönündeki endişeleri artırdı.

Aralık ayında iş arayanların sayısı dönemsel olarak 17 bin artarak 4 milyon 480 bine ulaştı. Bu çerçevede **işsizlik oranı yüzde 10.8'e yükseldi**. Hükümetin büyük yankı uyandıran reformları sonucunda bu rakamın daha da artması bekleniyor.

Hükümet, reformlarının işsizliği azaltıcı etkisini göstermesi için zamana ihtiyaç duyulduğunu açıkladı ve orta vadede bu soruna yönelik yeni önlemler alınması tekliflerini reddetti. Ancak analistler, 5 milyon işsiz rakamına ulaşılmasının hükümeti "bekle ve gör" tavrını terk etmek zorunda bırakacağına inanıyor. Ekonomik büyümenin yeni iş olanakları yaratmak için hala zayıf olduğunu kaydeden uzmanlar, 2005 yılında da işsizliğin artmaya devam edeceğini tahmin ediyorlar. Her ne kadar ekonomi son 18 aydır büyüme trendinde ise de şirketler henüz istihdamı artırmaya yönelik girişimde bulunmuyorlar. İşsizliğin talep üzerinde yarattığı hasar, ekonominin büyük oranda ihracata bağımlı kalmasına yol açtı.

Alman hükümetinin yakın zamanlarda yapılan en katı istihdam piyasası reformu olan Hartz IV Kanunlarının yürürlüğe girmesinin ardından açıklanan karamsar rakamlar, yeni düzenlemelere ilişkin eleştirileri de artırdı. Uzun süreli işsizlere yönelik yardımları kısıtlayan kanunların böyle bir dönemde insanların yoğun protestosu ile karşılaşacağı kaydediliyor.

Financial Times, 5 Ocak

KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ İSTEDİĞİ OLDU

Uluslararası Borsa Düzenleyicileri Organizasyonunun (IOSCO) yayımladığı yeni düzenlemeye göre kredi derecelendirme kuruluşları, büyük oranda kendi kendilerini yönetmeye devam edecekler. Düzenleyici kuruluşlara kuralların katı uygulanmaması çağrısında buldukları için bu sonuç derecelendirme kuruluşları ve finansal piyasa birlikleri açısından bir zafer olarak yorumlanıyor. Çoğunlukla ABD merkezli olan kredi derecelendirme kuruluşları, son dönemde Enron, WorldCom ve Parmalat gibi şirketlerde yaşanan problemleri gözardı etmekle ve Avrupalı şirketleri "Anglo-Amerikan" yöntemlerle analiz etmekle suçlanmaktaydılar.

Iosco, geçen hafta yaptığı açıklamada yeni düzenlemeyle getirilen temel kuralların derecelendirme kuruluşlarının imzalaması gereken bir "davranış kuralları" düzenlemesi olmadığı açıklamasını yaptı. Iosco yeni düzenlemenin tüm kredi derecelendirme kuruluşlarının uygulamalarında gözettikleri ve tamamıyla uyguladıkları kurallar şeklinde görülmesini istiyor.

Derecelendirme kuruluşları, Iosco'nun yaklaşımını memnuniyetle karşıladı. En büyük kredi derecelendirme kuruluşu olan Standart&Poor's, derecelendirme sürecinin bağımsızlığını ve tarafsızlığını korumaya yönelik düzenlemenin büyük ölçüde kendi düzenleme ve prosedürleri ile uyumlu olduğunu kaydetti.

Iosco, kredi derecelendirme kuruluşlarının herhangi bir nedenle düzenlemenin 52 maddesinden herhangi birini benimsememeleri halinde bunun nedenini açıklamak durumunda olduklarını kaydetti. Düzenlemelerin görüşülmesi sırasında derecelendirme sırasında kuruluşların elde ettikleri gizli bilgilerin ifşa edilmesi yönünde ileri sürülen teklif reddedildi. Bu teklif, kredi derecelendirme kuruluşları ve diğer gruplar tarafından tepki görmüştü.

Financial Times, 3 Ocak

MUHASEBE FİRMALARI ARASINDA BİLGİ SAVAŞI

Dört büyük muhasebe firmasından biri olan Deloitte, ikincil firma olarak atanan muhasebe firması Grant Thornton'u İtalyan grubu Parmalat'a ilişkin denetim sırasında önemli bilgileri saklamakla suçladı. Deloitte yöneticisi Bill Parrett, üç yıl önce muhasebe firması Grant Thornton'u Parmalat'ta olduğu iddia edilen yolsuzlukları araştırmakla görevlendirdiklerini, ancak firmanın işlerini daha da güçleştirdiğini açıkladı.

Deloitte yöneticisi Bill Parrett, Financial Times'e verdiği demeçte, şirketlerinin yolsuzluğa asla dahil olmadığını, ancak Parmalat içindeki yolsuzluğun on yıldan fazla devam ettiğini ve kendilerinden bu konuda bilgi saklandığını kaydetti.

Parmalat'ın baş muhasebecisi Deloitte olmakla birlikte şirketin 2002 mali belgelerinde varlıklar üzerindeki muhasebe denetiminin yüzde 49'unun Grant Thornton tarafından yapıldığı görülüyor. Bill Parrett, Deloitte'nin diğer büyük muhasebe firmaları gibi ikincil firmalarla daha az çalışmanın yollarını aradığını ileri sürdü.

Financial Times, 3 Ocak

MUHASEBE FİRMALARI ABD HÜKÜMETİNDEN DESTEK BEKLİYOR

Muhasebe firması Deloitte, ABD'li hukukçulardan kendilerine aleyhlerine açılan ihmal davalarına karşı koruma talep ediyor. Deloitte Başkanı Bill Parrett dört büyük muhasebe firmasının üçe veya daha aza inmemesi için bu tür bir korumanın gerekli olduğunu kaydetti. Andersen firmasının 2002 yılında iflası ile beş olan büyük muhasebe firması sayısı dörde inmişti.

Bu ayın başlarında İngiltere hükümeti muhasebecilerin sorumluluklarını sınırlamayı planladığını açıklarken ABD Başkanı George W.Bush da haksız fiil davalarına ait reformu ikinci dönem gündemine koydu.

Bill Parrett, muhasebe firmaları için hukuk davalarının maliyetinin son yıllarda rekor düzeylere ulaştığını kaydederek hukukçuların bu firmaların çalışma şeklini ve denetim sürecinin risklerini daha iyi kavraması gerektiğini ileri sürdü.

2004 yılında ABD'de muhasebe denetim firmalarının şirketlerdeki iç mali kontrollerin verimine ilişkin karar alması yönündeki kanuni düzenlemelerin yürürlüğe girmesi ile bu firmaların gelirlerinde önemli artışlar oldu. Bazı şirketler muhasebe denetim firmalarının çok fazla ücret talep ettiğini iddia ederken Bill Parrett, bu iddiayı şiddetle reddediyor.

Deloitte'nin bağlı olduğu grup Deloitte Touche Tohmatsu halen, DTT 2010 olarak bilinen ve ortak üyeleri için 2010 yılına kadar stratejiler belirleyen bir gözden geçirme üzerinde çalışıyor.

Financial Times, 3 Ocak